

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

БанаМилосављевића 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

St. BanaMilosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2014. до 31.12.2014. године

Број: УО-13/15

Датум: 25.мај 2015. године

Бања Лука, мај 2015. године

САДРЖАЈ

Садржај документа

УВОДНА РИЈЕЧ	5
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	7
1.1. Друштва за осигурање	7
1.1.1. Структура власништва.....	7
1.1.2. Људски ресурси.....	8
1.2. Посредници у осигурању	9
1.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	9
1.4. Овлашћени актуари.....	10
1.5. Омбудсман у осигурању.....	10
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА	11
2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	11
2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	11
2.3. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	12
2.4. Структура портфеља.....	14
2.5. Тржишна структура и концентрација	16
3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	18
3.1. Биланс стања.....	18
3.2. Биланс успјеха.....	23
3.3. Консолидовани финансијски извјештаји	27
4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	28
4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	28
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	29
4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве	29
4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање.....	30
4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање.....	32
4.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	34
4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	35
4.5. Технички резултат	37
4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	39
4.7. Показатељи рентабилности.....	39
4.8. Остали показатељи пословања	40

Табеле

Табела 1: Друштва за осигурање	7
Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање.....	8
Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду	10
Табела 5: Премија и макроекономски показатељи	11

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2012–2014. године.....	12
Табела 7: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2012–2014.година.....	12
Табела 8: Обрачунате премије по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2012– 2014. години.....	14
Табела 9: Обрачуната премија према врстама осигурања	14
Табела 10: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији	16
Табела 11: Учешће друштава за осигурање у укупној премији према реег групама	17
Табела 12: Актива – укупно за сва друштва за осигурање	18
Табела 13: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање.....	20
Табела 14: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање	23
Табела 15: Испуњавање захтјева адекватности капитала	28
Табела 16: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања	35
Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања узроковани поплавом	36
Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања.....	37
Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила	37
Табела 20: Технички резултат друштава за осигурање	38
Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	39
Табела 22: Показатељи рентабилности.....	40
Табела 23: Остали показатељи пословања	40

Графикони

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања)	13
Графикон 2: Остварена премија/стопа раста по годинама.....	15
Графикон 3: Структура премије	16
Графикон 4: Остварена премија	16
Графикон 5: Учешће друштава за осигурање на тржишту РС за 2014.годину.....	17
Графикон 6: Структура активе друштава за осигурање.....	19
Графикон 7: Структура пасиве друштава за осигурање.....	21
Графикон 8: Капиал друштава за осигурање	22
Графикон 10: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање	30
Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима.....	31
Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.....	32
Графикон 13: Техничке резерве животног осигурања	33

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.....	33
Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије	34
Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања.....	35

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за 2014. годину, припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализа годишњих финансијских извјештаја, актуарских извјештаја, извјештаја овлашћених ревизора о финансијским извјештајима као и других извјештаја, које друштва за осигурање у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Обрачуната премија се континуирано повећава од 2006. године, од када се званично и систематски води статистика тржишта осигурања у Републици Српској. У 2014. години друштва за осигурање са сједиштем у РС остварила су премију од 155,7 милиона КМ, док је укупна премија на тржишту РС износила 171,1 милиона КМ. Ипак, евидентно је да су позитивни трендови динамичног раста и промјене структуре премије успорени у посљедње три године, прије свега због отежаних економских прилика (смањена привредна активност, висока стопа незапослености, пораст јавног дуга и катастрофалне поплаве).

Сектор је у цјелини, први пут од 2006. године, пословао са нето губитком. Нето резултат периода, на нивоу сектора, је губитак у износу од 4,0 милиона КМ. Осам друштава за осигурање је остварило нето добитак текуће године у износу од 17,8 милиона КМ, док су четири друштва остварила нето губитак текуће године у износу од 21,8 милиона КМ. Када се укључе добици и губици утврђени директно у капиталу укупан нето резултат у обрачунском периоду на нивоу сектора је губитак од 4,4 милиона КМ.

Губитак је резултирао негативном стопом поврата на капитал од 3,5%. На нивоу сектора остварен је пословни добитак од 10,5 милиона КМ, те добитак из редовне активности у износу од 19,7 милиона КМ. И укупан технички резултат по свим врстама осигурања је позитиван. Губитак је значајним дијелом посљедица одузимања дозволе Бобар банци а.д Бијељина, због чега је дошло до исправке вриједности дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, које су поједина друштва за осигурање имала у тој банци. Такође, негативан утицај су имали: исплаћене штете по основу катастрофалних поплава (што је повећало рацио штета), пораст трошкова спровођења осигурања узрокован повећаном конкуренцијом (што је погоршало рацио трошкова), исправка вриједности потраживања по основу премије, те пораст расхода по основу усклађивања вриједности имовине у складу са Међународним рачуноводственим стандардима.

На нивоу сектора укупни базични капитал за неживотна осигурања износи 65 милиона КМ и већи је од гарантног фонда прописаног законом за 27,6%. Међутим, због пораста вриједности одбитних ставки (прије свега исправке вриједности депозита код банака и исказаних гаранција за обавезе трећих лица) расположиви капитал код неживотног осигурања на нивоу сектора је за 9,9% мањи од гарантног фонда прописаног законом. Код животних осигурања, како на нивоу сектора, тако и код свих друштава за осигурање појединачно, потпуно су испуњени прописани захтјеви адекватности капитала.

Билансна сума повећана је за 12,1%. Техничке резерве су, у односу на претходну годину, порасле за 32,2% и достигле су ниво од 220,4 милиона КМ, те премашују годишњу бруто премију за 41,5%. Друштва за осигурање су око 45 милиона КМ средстава која служе за покриће техничких резерви, уложила у хартије од вриједности на домаћем тржишту капитала, а највећи дио у државне обвезнице. Наведено потврђује значај друштава за осигурање, као институционалних инвеститора, за даљи развој тржишта капитала у Републици Српској.

Укупно исплаћени одштетни захтјеви и накнаде у неживотним осигурањима друштава за сједиштем у РС повећани су за 56,2% у односу на претходну годину и износе 69 милиона КМ. Накнаде по основу уговора о животном осигурању повећане су за 69,3% у односу на претходну годину и износе 4,3 мил. КМ.

На тржишту је успостављена адекватна институционална инфраструктура (регулаторни орган, канцеларија омбудсмана, Заштитни фонд РС), а повећава се и број овлашћених учесника (друштва за осигурање, посредници, актуари). Заштита потрошача услуга осигурања и финансијска едукација потрошача су значајан сегмент континуираног дјеловања Агенције.

У међународној компарацији, наше тржиште осигурања се може окарактерисати као неразвијено (премија по становнику у 2014. години износи 120 КМ, а учешће премије у БДП је 2%). Даљи развој овог сегмента финансијског система свакако да је лимитиран општим економским условима, а потребна је и системска подршка. То подразумијева пореске и друге олакшице за поједине врсте осигурања као што су животно и осигурање пољопривреде. Законском и другом регулативом потребно је успоставити нове облике обавезног осигурања, по узору на развијене европске земље.

Тржиште осигурања од аутоодговорности је на путу стабилизације, односно регулисања у складу са међународним стандардима. Почетком 2014. године, припремљен је нацрт новог Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, који ће се до краја године наћи у парламентарној процедури. Нови закон би требао да адекватније регулише ову област и да обезбиједи већи степен усклађивања домаћег законодавства са директивом Motor Insurance Directive 2009/103/ЕС.

Директор Агенције,

Божана Шљивар

Бања Лука, мај 2015. године

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2014. години пословало је 12 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву, представљена у наредној табели.

Табела 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	Назив друштва	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
9.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
10.	Grawe osiguranje А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
12.	Wiener osiguranje А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 12 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 9 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.

У 2014. години на тржишту осигурања Републике Српске пословало је и 11 филијала друштава за осигурање из ФБиХ, док је 7 друштава за осигурање из РС пословало путем филијале у ФБиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва, у 2014. години 8 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском страном власништву. Страни инвеститори долазе из Аустрије (два друштва за осигурање) и из Словеније и Србије (по једно друштво за осигурање).

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање у 2014. години

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће приватно власништво	7	53,4%	37,4%	51,3%
Већинско домаће државно власништво	1	7,6%	5,0%	6,2%
Већинско страно власништво	4	39,0%	57,6%	42,5%
УКУПНО	12	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 39,0%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 57,6% укупне активе и 42,5% бруто фактурисане премије сектора осигурања. Страни капитал је већински код свих композитних друштава за осигурање и једног друштва за осигурање које обавља послове неживотног осигурања.

Државно власништво, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д. Бања Лука у проценту од 70,4% (обичне акције) и Осигурању Аура а.д. Бања Лука у проценту од 38% (приоритетне акције).

1.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2014. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.425 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у РС 1.234 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 183 радника и у Заштитном фонду Републике Српске 6 радника. У сектору осигурања раде и посредници у осигурању.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у РС за период од 2012–2014. године представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 31.12.2012.		Стање на дан 31.12.2013.		Стање на дан 31.12.2014.		ИНДЕКС 2014/13
	број	%	број	%	број	%	
НК	5	0,4	8	0,7	4	0,3	50,0
ПК	3	0,3	15	1,3			
НС	2	0,2	1	0,1	1	0,1	100,0
КВ	58	4,9	45	3,8	65	5,3	144,4
ССС	653	54,7	631	53,8	647	52,4	102,5
ВКВ	7	0,6	5	0,4	5	0,4	100,0
ВШС	96	8,0	90	7,7	86	7,0	95,6
ВСС	351	29,4	357	30,5	402	32,6	112,6
МР	18	1,5	18	1,5	21	1,7	116,7
ДР	1	0,1	2	0,2	3	0,2	150,0
УКУПНО	1.194	100	1.172	100	1.234	100	105,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У друштвима за осигурање са сједиштем у РС, у посматраном периоду забиљежен је раст броја запослених од 5,3%.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2014. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 144 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 27 регистровало предузетничке радње,
- 8 друштава за заступање у осигурању, међу којима су и Поште Српске и 5 филијала друштава за заступање из ФБиХ,
- 85 брокера у осигурању – физичких лица,
- 6 брокерских друштва из Републике Српске (3 банке и 3 брокерска друштва) и 1 филијала брокерског друштва из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У 2014. години, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 163 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности – Пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 102/09) - у даљем тексту: Закон АО, као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда је да покрива штете на лицима и штете на имовини проузроковане у саобраћајним незгодама, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности (ако је лице које је одговорно за незгоду непознато и ако је незгоду проузроковало неосигурано возило), као и штете када је против друштва за осигурање из Републике Српске покренут поступак посебне ликвидације због стечаја или одузимања дозволе. Сва друштва за осигурање, која обављају послове осигурања од аутоодговорности су по Закону АО, чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Заштитном фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2014. години су износили 2.345.505 КМ и мањи су за 6,2% у поређењу са претходном годином. Укупни расходи износили су 2.621.568 КМ и већи су за 12,6% у односу на претходну годину. Заштитни фонд је у 2014. години остварио мањак прихода над расходима у износу од 276.063 КМ. Одлуком о плаћању доприноса Заштитном фонду Републике Српске у 2015. години, у оквиру укупне стопе доприноса, одређен је и дио за покриће мањка прихода над расходима из претходне године.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева за период 2012–2014. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2012.	31.12.2013.	31.12.2014.	Индекс 2014/13
1. Пријављени у текућем периоду и реактивирани	372	415	429	103,4
2. Пренесени из претходног периода	168	165	166	100,6
3. Укупан број захтјева (1+2)	540	580	595	102,6
4. Одбијени захтјеви	77	54	70	129,6
5. Обрађени захтјеви без одбијених	279	360	389	108,1
6. Број исплаћених захтјева	279	360	389	108,1
7. Износ исплаћених захтјева КМ	721.110	1.258.153	1.487.468	118,2

Извор: Извјештај Заштитног фонда

У односу на претходну годину укупан број одштетних захтјева је повећан за 2,6%, док је значајно повећан број одбијених (неоснованих) одштетних захтјева за 29,6%. Сви обрађени одштетни захтјеви су исплаћени, што указује на ажурност у рјешавању одштетних захтјева и ликвидност Заштитног фонда. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2014. години износила је 3.824 КМ и већа је у односу на 2013. годину за 9,4%.

1.4. Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2014. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 31 лице. На интернет страници Агенције доступан је извод из Регистра овлашћених актуара. Удружење актуара Републике Српске је у 2014. години примљено у придружено чланство Међународног удружења актуара (IAA).

1.5. Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 102 предмета, углавном приговоре и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су, као и у претходном периоду, доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа осигурања аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за 2014. годину.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља, везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања.

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

(у USD)¹

Земља	Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно/Укупна премија (%)			
	2011.	2012.	2013.	2011.	2012.	2013.	2011.	2012.	2013.	
БиХ	РС	70,7	70,4	75,7 ²	1,6	1,8	1,8	11,1	11,8	14,6 ³
	ФБиХ	88,5	83,7	91,6 ⁴	2,2	2,2	2,3	19,6	20,4	22,4
Аустрија	2,740	2,465	2,604	5,5	5,3	5,3	42,3	40,0	39,0	
Бугарска	151	140,4	156	2,1	2,0	2,1	14,4	14,7	16,2	
Грчка	608	519,7	476	2,3	2,4	2,2	42,6	42,2	40,7	
Мађарска	397	333,1	354	2,8	2,4	2,6	55,3	53,8	55,3	
Румунија	122	107,4	124	1,5	1,4	1,4	21,2	20,8	22,0	
Словенија	1.464	1.225	1.309	5,9	5,5	5,6	31,3	27,2	29,8	
Србија	107	95,5	104	1,7	1,8	1,8	16,1	18,1	19,0	
Турска	136	145,9	166	1,3	1,4	1,5	15,7	16,0	14,1	
Хрватска	389	351,1	372	2,7	2,7	2,7	26,6	27,2	28,0	
Чешка	832	747,2	760	3,9	3,7	3,8	46,4	46,9	45,7	

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, Федерални завод за статистику, SwissRe

Компарација тржишта осигурања у Републици Српској са другим развијеним, али и тржиштима у развоју, показује да овај сектор заостаје по свим посматраним показатељима. Учешће премије у БДП слично је другим транзицијским земљама, али је вишеструко ниже у односу на развијена тржишта. Премија по становнику и учешће животног осигурања у укупној премији, биљеже стални раст, али су знатно нижи у односу на земаље у окружењу, које имају сличан ниво економске развијености.

2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате бруто премије на тржишту Републике Српске.⁵

¹ У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2014. годину.

² Приликом обрачуна просјечне премије по глави становника у РС, узето је у обзир: Укупна премија друштава из РС – Премија филијала друштава из РС у ФБиХ + Премија филијала друштава из ФБиХ у РС (ради се о подацима из Табеле 6, ред.бр.3).

³ Приликом обрачуна учешћа премије животног осигурања у укупној премији узета је у обзир и премија за животно осигурање филијала друштава из ФБиХ (ради се о подацима из Табеле 6, ред.бр.1.2 и 2.2)

⁴ Премија за обрачун просјечне премије по глави становника у ФБиХ обрачуната је аналогно обрачуну истог показатеља за РС, а на бази расположивих података Федералног завода за статистику.

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2012–2014. године

(у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту РС						Индекс 2014/13
		I-XII 2012.		I-XII 2013.		I-XII 2014.		
		Износ	(%)	Износ	(%)	Износ	(%)	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	125.978.746	82,3	126.355.102	79,5	135.141.740	79,0	107,0
1.1.	Неживотна осигурања	114.445.939	74,8	113.484.913	71,4	120.270.533	70,3	106,0
1.2.	Животна осигурања	11.532.807	7,5	12.870.189	8,1	14.871.207	8,7	115,5
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	27.119.149	17,7	32.643.740	20,5	35.981.553	21,0	110,2
2.1.	Неживотна осигурања	20.548.461	13,4	22.278.002	14,0	23.830.918	13,9	107,0
2.2.	Животна осигурања	6.570.689	4,3	10.365.738	6,5	12.150.635	7,1	117,2
3.	УКУПНО	153.097.896	100,0	158.998.841	100,0	171.123.293	100,0	107,6

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске у периоду 01.01. до 31.12.2014. године износила је 171.123.293 КМ и већа је односу на исти период претходне године за 12.124.452 КМ или 7,6%. Неживотно осигурање је у просјеку порасло за 6,1%, док је животно осигурање порасло за 16,3%.

2.3.Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 31.12.2014. године коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у РС, укључујући и премију коју су ова друштва за осигурање остварила на тржишту осигурања Федерације БиХ, износила је 155.752.848 КМ (од чега 20.611.108 КМ у ФБиХ, а 135.141.740 КМ у РС). У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 15.553.232 КМ или 11,1%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање.

Табела 7: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2012–2014. година

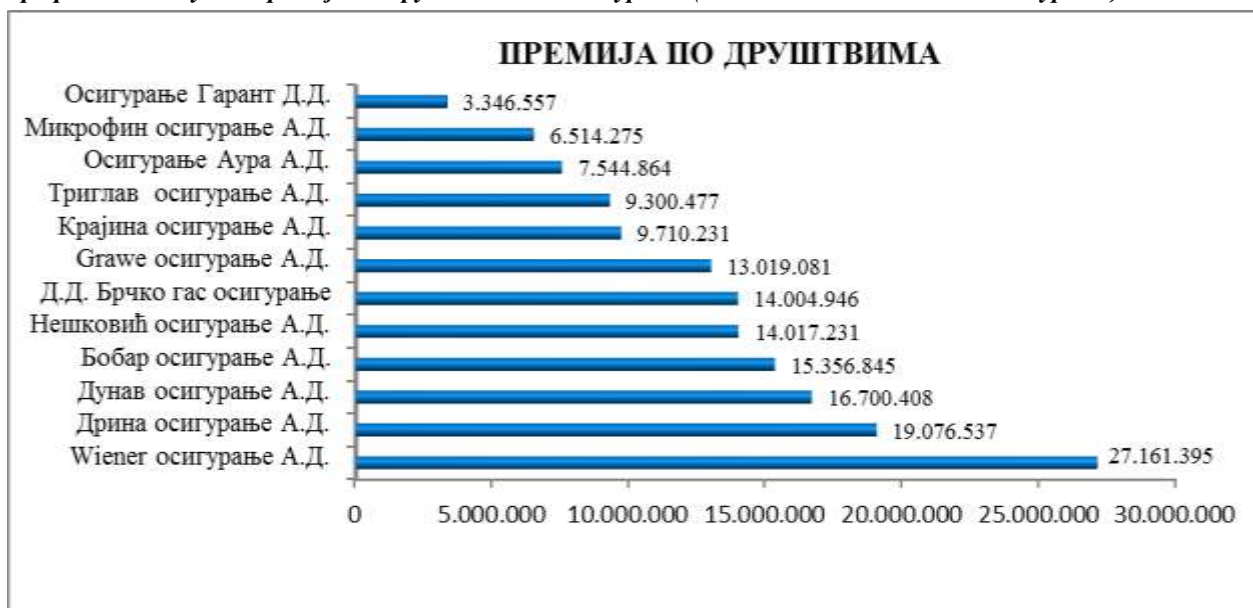
Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2014/13
		2012.		2013.		2014		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Бобар осигурање А.Д.	14.884.678	10,7%	15.192.779	10,8%	15.356.845	9,9%	101,1
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	14.213.268	10,2%	14.049.277	10,0%	14.004.946	9,0%	99,7
3.	Grawe осигурање А.Д.	14.949	0,0%	13.860	0,0%	13.033	0,0%	94,0
4.	Дрина осигурање А.Д.	14.922.084	10,7%	16.908.248	12,1%	19.076.537	12,2%	112,8
5.	Дунав осигурање А.Д.	17.563.336	12,6%	17.249.309	12,3%	15.999.612	10,3%	92,8
6.	Wiener осигурање А.Д.	29.986.645	21,5%	22.252.878	15,9%	25.662.912	16,5%	115,3
7.	Крајина осигурање А.Д.	7.735.934	5,5%	9.127.272	6,5%	9.710.231	6,2%	106,4
8.	Микрофин осигурање А.Д.	3.749.246	2,7%	5.013.215	3,6%	6.514.275	4,2%	129,9
9.	Нешковић осигурање А.Д.	12.285.731	8,8%	13.259.366	9,5%	14.017.231	9,0%	105,7
10.	Осигурање Аура А.Д.	5.238.322	3,8%	5.944.065	4,2%	7.544.864	4,8%	126,9
11.	Осигурање Гарант Д.Д.					3.346.557	2,1%	

⁵Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској, умањена за премију коју су та друштва остварила у Федерацији БиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у Федерацији БиХ остварила у Републици Српској.

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						Индекс 2014/13
		2012.		2013.		2014		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
12.	Триглав осигурање А.Д.	7.530.191	5,4%	8.118.340	5,8%	9.300.477	6,0%	114,6
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		128.124.383	91,7%	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	110,6
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Grawe осигурање А.Д.	10.254.981	7,3%	11.444.276	8,2%	13.006.048	8,4%	113,6
2.	Дунав осигурање А.Д.	525.616	0,4%	626.419	0,4%	700.797	0,4%	111,9
3.	Wiener осигурање А.Д.	777.302	0,6%	1.000.313	0,7%	1.498.483	0,4%	149,8
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА		11.557.899	8,3%	13.071.008	9,3%	15.205.328	9,8%	116,3
УКУПНА ПРЕМИЈА РС		139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 1: Укупна премија по друштвима за осигурање (неживотна и животна осигурања)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У 2014. години, у односу на претходну годину, код неживотних осигурања девет друштава за осигурање је остварило пораст премије, док су три друштва за осигурање имала смањење премије. Код животних осигурања, сва три друштва за осигурање су остварила пораст премије.

У премији оствареној на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 35.981.553 КМ, што представља 21,0% у односу на укупну премију.

У наставку овог извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из РС, а у наредној табели се даје преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у Републици Српској у периоду 2012 – 2014. године.

Табела 8: Обрачунате премије по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2012– 2014. години

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2014/13
		2012.		2013.		2014.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБиХ								
1.	Аса осигурање д.д.					16.201	0,0%	
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.517.178	5,6%	1.503.633	4,6%	1.670.142	4,6%	111,1
3.	Camelija osiguranje d.d.	267.093	1,0%	370.997	1,1%	546.587	1,5%	147,3
4.	Croatia osiguranje d.d.	1.199.261	4,4%	568.263	1,7%	653.364	1,8%	115,0
5.	Euroherc osiguranje d.d.	4.069.524	15,0%	4.777.572	14,6%	5.585.874	15,5%	116,9
6.	SARAJEVO osiguranje	4.809.587	17,7%	5.036.575	15,4%	5.537.645	15,4%	109,9
7.	Mercur BH osiguranje	148.790	0,5%	172.491	0,5%	198.001	0,6%	114,8
8.	Осигурање "VGT" д.д.	1.351.161	5,0%	801.911	2,5%	649.472	1,8%	81,0
9.	UNIQA osiguranje д.д.	3.661.398	13,5%	4.714.676	14,4%	4.401.618	12,2%	93,4
10.	Зовко осигурање д.д.	3.524.469	13,0%	4.331.885	13,3%	4.572.014	12,7%	105,5
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБиХ		20.548.461	75,8%	22.278.002	68,2%	23.830.918	66,2%	107,0
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБиХ								
1.	Croatia osiguranje d.d.	32.314	0,1%	73.398	0,2%	75.611	0,2%	103,0
2.	Mercur BH osiguranje д.д.	4.924.268	18,2%	7.199.008	22,1%	8.020.263	22,3%	111,4
3.	UNIQA osiguranje д.д.	1.614.106	6,0%	3.093.331	9,5%	4.040.648	11,2%	130,6
4.	Триглав осигурање д.д.					14.114	0,0%	
УКУПНО ЖИВОТНА ФБиХ		6.570.689	24,2%	10.365.738	31,8%	12.150.635	33,8%	117,2
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБиХ		27.119.149	100,0%	32.643.740	100,0%	35.981.553	100,0%	110,2

Извор: Извјештаји филијала друштава за осигурање

2.4. Структура портфеља

У сљедећој табели је представљена структура обрачунате премије друштава за осигурање према врстама осигурања у периоду 2012–2014. година, с тим да се категорија „остало“ односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 9: Обрачуната премија према врстама осигурања

Врста осигурања	2012.		2013.		2014.		Индекс 2014/13
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Осигурање незгоде	8.259.311	5,9%	8.904.151	6,4%	9.797.621	6,3%	110,0
Осигурање возила која се крећу по копноу осим шинских	9.816.082	7,0%	9.531.550	6,8%	10.090.636	6,5%	105,9
Осигурање имовине од пожара и природних сила	5.920.728	4,2%	6.187.734	4,4%	7.206.001	4,6%	116,5
Осигурање осталих штета на имовини	11.610.800	8,3%	7.112.393	5,1%	10.300.674	6,6%	144,8
Осигурање од одговорности за м/в	90.550.619	64,8%	92.454.100	65,9%	99.632.267	64,0%	107,8

Врста осигурања	2012.		2013.		2014.		Индекс 2014/13
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Остало	1.966.843	1,4%	2.938.680	2,1%	3.520.322	2,3%	119,8
Укупно неживотна осигурања	128.124.383	91,7%	127.128.608	90,7%	140.547.520	90,2%	110,6
Животно осигурање	11.557.899	8,3%	13.071.008	9,3%	15.205.327	9,8%	116,3
УКУПНО	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Од укупно обрачунате премије у 2014. години, на неживотно осигурање односило се 140.547.520 КМ или 90,2%, док је обрачуната премија животног осигурања износила 15.205.327 КМ или 9,8%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је порасла за 10,6%, док је премија животних осигурања порасла за 16,3% чиме се наставља континуирани надпросјечни раст ове врсте осигурања. Премија осигурања од аутоодговорности успорава номинални раст што резултира смањењем учешћа у укупној премији, али је и даље доминантна врста осигурања на тржишту РС.

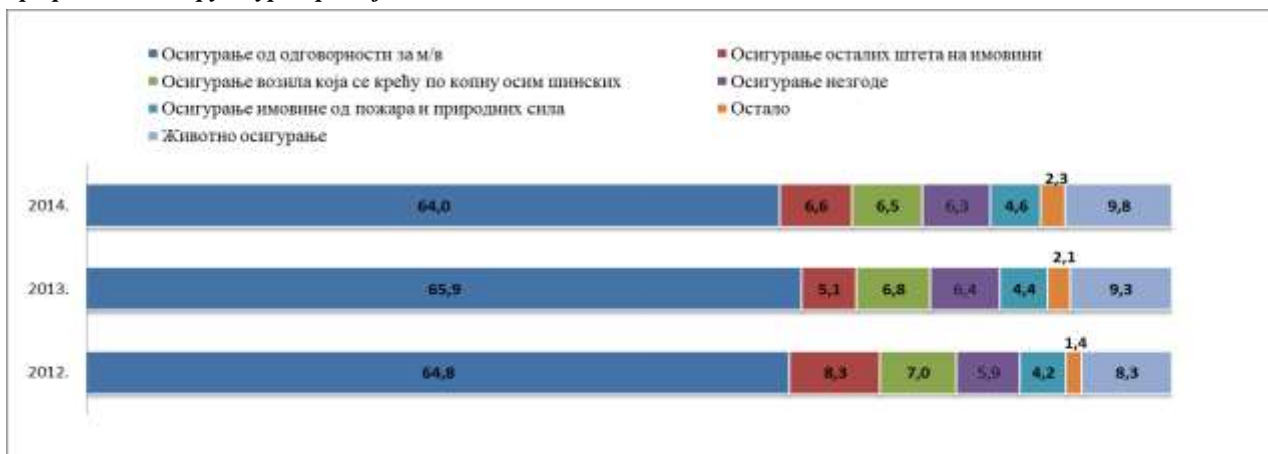
У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

Графикон 2: Остварена премија/стопа раста по годинама

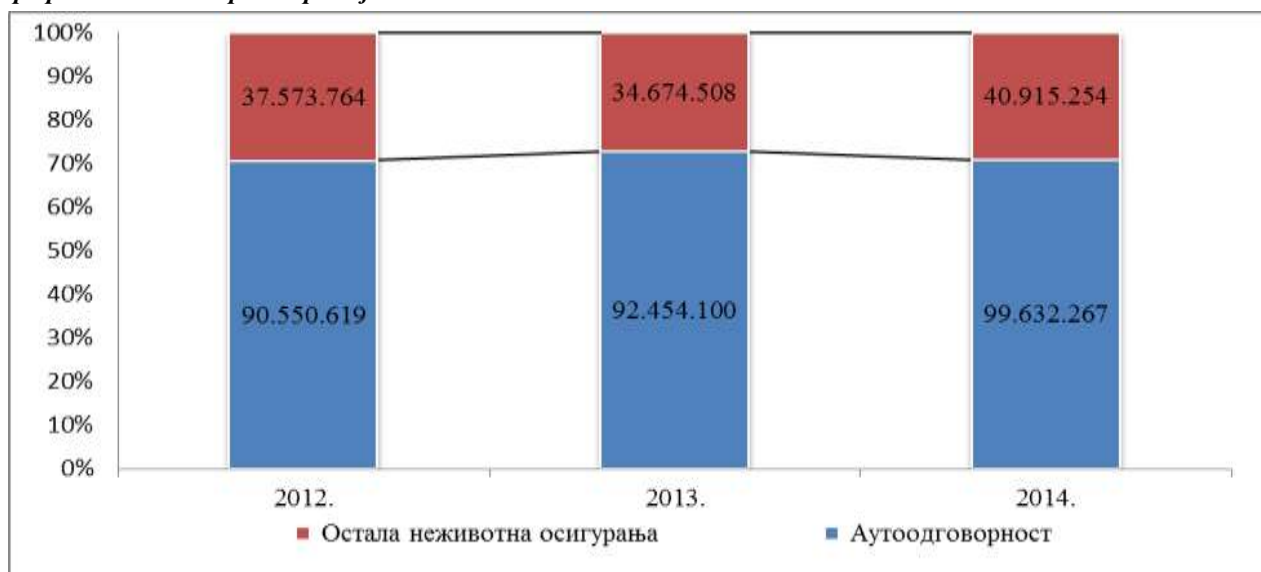
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 3: Структура премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 4: Остварена премија

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели дати су подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године.

Табела 10: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2012.	Удио	2013.	Удио	2014.	Удио	Индекс 2014/13
Обавезно	98.855.574	70,8%	101.366.877	72,3%	109.440.514	70,3%	108,0
Необавезно	40.826.707	29,2%	38.832.738	27,7%	46.312.333	29,7%	119,3
УКУПНО	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	155.752.848	100,0%	111,1

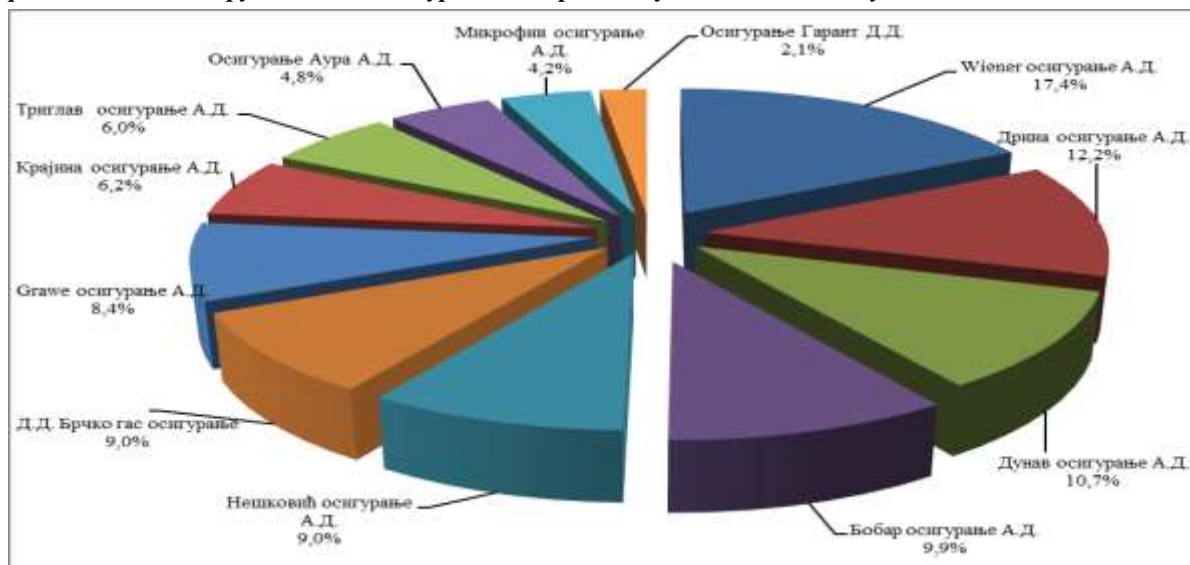
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду, у структури премије, дошло је до повећања учешћа необавезних осигурања, што се може оцијенити позитивним.

2.5. Тржишна структура и концентрација

У наредном графикону приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у 2014. години.

Графикон 5: Учешће друштава за осигурање на тржишту РС за 2014.годину

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У следећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реег групама из којег се види да се повећао број друштава за осигурање у групи до 5% и групи од 5-10%, док је смањен број друштава за осигурање у групи 10-15%. У групи преко 15% број друштава за осигурање је остао исти.

Табела 11: Учешће друштава за осигурање у укупној премији према реег групама

Учешће	Учешће друштава из РС у укупној премији према реег групама					
	2012.		2013.		2014.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	6,4%	2	7,8%	2	11,2%	3
5-10%	27,1%	4	29,9%	4	48,4%	6
10-15%	44,5%	4	45,7%	4	23,0%	2
преко 15%	22,0%	1	16,6%	1	17,4%	1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља, такође, мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2014. години износи 1.018 поена, што је у односу на 2013. годину мање за 46 поена. Степен концентрације по реег групама, као и динамика НН индекса показују да се конкуренција на тржишту осигурања у Републици Српској повећава.

3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2014. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2013. и 2014. годину. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2013. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2013. године, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора, а у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

3.1.Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема активе збирног биланса стања за сва друштва за осигурање.

Табела 12: Актива – укупно за сва друштва за осигурање

(уKM)

А К Т И В А	31.12.2013. година		31.12.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	удио	износ	удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	203.683.751	63,5%	229.191.127	64,8%	112,5
I Нематеријална улагања	2.073.207	0,6%	1.877.017	0,5%	90,5
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	87.434.792	27,2%	90.132.825	25,5%	103,1
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	36.098.790	11,2%	35.524.799	10,0%	98,4
2. Инвестиционе некретнине	45.633.405	14,2%	49.546.081	14,0%	108,6
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	5.702.596	1,8%	5.061.945	1,4%	88,8
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	114.093.843	35,6%	135.801.748	38,4%	119,0
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	2.863.253	0,9%	1.969.253	0,6%	68,8
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	111.230.590	34,7%	133.832.495	37,9%	120,3
IV Одложена пореска средства	81.910	0,0%	1.379.538	0,4%	1.684,2
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	117.216.555	36,5%	124.352.584	35,2%	106,1
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	213.981	0,1%	450.341	0,1%	210,5
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	95.401.943	29,7%	66.195.720	18,7%	69,4
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	13.935.773	4,3%	13.302.852	3,8%	95,5
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	5.653.837	1,8%	3.937.757	1,1%	69,6
3. Краткорочни финансијски пласмани	55.495.302	17,3%	35.461.184	10,0%	63,9
4. Готовина	20.309.266	6,3%	13.493.928	3,8%	66,4
5. Порез на додату вриједност	7.766	0,0%	0	0,0%	-

А К Т И В А	31.12.2013. година		31.12.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	удио	износ	удио	
III Активна временска разграничења	21.543.487	6,7%	57.693.314	16,3%	267,8
IV - Одложена пореска средства	57.144	0,0%	13.208	0,0%	23,1
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	320.900.307	100,0%	353.543.711	100,0%	110,2
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	2.799.467		9.420.990		336,5
УКУПНА АКТИВА	323.699.774		362.964.701		112,1

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Вриједност пословне активе друштава за осигурање у РС са стањем на дан 31.12.2014. године износила је 353.543.711 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2013. године увећана је за 10,2%.

У наредном графичком приказу је представљена структура активе за 2013. и 2014. годину.

Графикон 6: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Структуру пословне активе у 2014. години чине: стална имовина са учешћем од 64,8% и текућа имовина са учешћем од 35,2%. Повећање пословне активе резултат је номиналног повећања сталне за 12,5% и текуће имовине за 6,1%.

Повећање вриједности позиције стална имовина, у односу на претходну годину, резултат је пораста сљедећих ставки: инвестиционих некретнина за 8,6%, дугорочних финансијских пласмана за 19,0% и одложених пореских средстава 17 пута. У оквиру сталне имовине смањена је позиција нематеријална улагања за 9,5%.

Код већине друштава за осигурање дошло је до повећања позиција инвестиционе некретнине и дугорочни финансијски пласмани, као резултат повећања обрачунатих техничких резерви, јер ова средства служе за њихово покриће, што је позитивна промјена. У структури дугорочних финансијских пласмана значајније учешће имају орочени депозити и финансијска средства расположива за продају. Код једног друштва за осигурање значајно су смањене позиције инвестиционе некретнине и дугорочни финансијски пласмани услед одузимања дозволе за рад Бобар банци а.д. Бијељина и директне повезаности друштва за осигурање са том банком. Код истог друштва за осигурање повећана је позиција одложена пореска средства (укључена у сталну имовину), која се односи на износ пореза на добитак надокнадив у будућем периоду, што је оспорено у мишљењу овлашћеног ревизора и

послужило као један од разлога за изражавање негативног мишљења. Позиција нематеријална улагања смањена је код већине друштава за осигурање услед обрачуна амортизације.

Повећање вриједности позиције текућа имовина резултат је пораста ставки: залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји за 110,5% и активна временска разграничења за 167,8%. У оквиру ове позиције дошло је до смањења ставки: краткорочна потраживања, пласмани и готовина за 30,6% и одложених пореских средства (укључена у текућу имовину) за 76,9%, што не представља материјално значајну ставку.

Активна временска разграничења значајно су повећана у односу на претходну годину, а односе се на разграничење трошкова прибаве осигурања, преносну премију осигурања и саосигурања и резервисане штете осигурања и саосигурања, које падају на терет саосигураваача и реосигураваача. Иако је, промјена ове позиције евидентирана код свих друштава за осигурање, пораст углавном потиче од повећања ове позиције од 5,3 пута код једног друштва за осигурање и то код ставки преносне премије осигурања и саосигурања и резервисања за штете осигурања и саосигурања, које падају на терет саосигураваача и реосигураваача, а по основу штета од катастрофалних поплава. Повећање наведене позиције у дијелу реосигурања је позитивно из разлога што представља додатни вид заштите осигураника, јер је вишак ризика изнад самопридржаја, покривен од стране реосигураваача и ретроцесионара.

На позицији ванбилансна актива, односно пасива, дошло је до повећања у односу на претходну годину 3,3 пута. Дио ове позиције односи се на државну имовину (грађевинске објекте) коју користи друштво за осигурање „Wiener osiguranje“ a.d. и отписана потраживања друштва за осигурање „Триглав осигурање“ а.д, гдје није било значајнијих промјена. До повећања ове позиције дошло је код четири друштва за осигурање услед књижења потенцијалних обавеза по основу датих гаранција за обезбјеђење извршења обавеза трећих лица. Наиме, Агенција је у 2014. години донијела Упутство о вођењу ванбилансне евиденције средстава и обавеза повезаних са датим гаранцијама друштва за осигурање, којим се прописују детаљна правила идентификовања и књижења средстава и обавеза у ванбилансним евиденцијама.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора за 2013. и 2014. годину.

Табела 13: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање

(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2013. година		31.12.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	удио	износ	удио	
А. КАПИТАЛ	126.676.623	39,5%	101.368.771	28,7%	80,0
1. Основни капитал	98.430.392	30,7%	93.069.192	26,3%	94,6
2. Емисиона премија	867.250	0,3%	252.000	0,1%	29,1
3. Резерве из добитка	3.275.215	1,0%	4.747.321	1,3%	144,9
4. Ревалоризационе резерве	5.896.560	1,8%	5.154.503	1,5%	87,4
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	2.039.334	0,6%	1.991.993	0,6%	97,7

ПАСИВА	31.12.2013. година		31.12.2014. година		Индекс 2014/13
	износ	удио	износ	удио	
6. Нереализовани губици по основу финансијских средства расположивих за продају	1.736.137	0,5%	3.377.894	1,0%	194,6
7. Нераспоређени добитак (8+9)	25.301.248	7,9%	22.807.370	6,5%	90,1
8. Нераспоређени добитак ранијих година	6.553.997	2,0%	4.999.073	1,4%	76,3
9. Нераспоређени добитак ове године	18.747.251	5,8%	17.808.297	5,0%	95,0
10. Губитак до висине капитала (11+12)	7.397.239	2,3%	23.275.713	6,6%	314,7
11. Губитак ранијих година	1.429.634	0,4%	1.572.366	0,4%	110,0
12. Губитак текуће године	5.967.605	1,9%	21.703.347	6,1%	363,7
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	42.986.548	13,4%	53.106.137	15,0%	123,5
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	151.237.136	47,1%	199.068.803	56,3%	131,6
1. Дугорочне обавезе	480.277	0,1%	630.081	0,2%	131,2
2. Краткорочне обавезе и ПВР	150.756.859	47,0%	198.438.722	56,1%	131,6
2.1. Преносна премија ЖО	3.874.586	1,2%	4.361.353	1,2%	112,6
2.2. Преносна премија НЖО	68.467.583	21,3%	74.968.176	21,2%	109,5
2.3. Резервисане штете ЖО	433.929	0,1%	549.291	0,2%	126,6
2.4. Резервисане штете НЖО	49.350.923	15,4%	86.354.398	24,4%	175,0
2.5. Друга пасивна разграничења	5.519.955	1,7%	7.779.917	2,2%	140,9
2.6. Остале краткорочне обавезе	23.109.882	7,2%	24.425.587	6,9%	105,7
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	320.900.307	100,0%	353.543.711	100,0%	110,2
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	2.799.467		9.420.990		336,5
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	323.699.774		362.964.701		112,1

Извор: Биланси стања друштава

Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у РС на дан 31.12.2014. године је износила 353.543.711 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказане на дан 31.12.2013. године већа је за 10,2%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве за 2013. и 2014. годину.

Графикон 7: Структура пасиве друштава за осигурање

(%)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

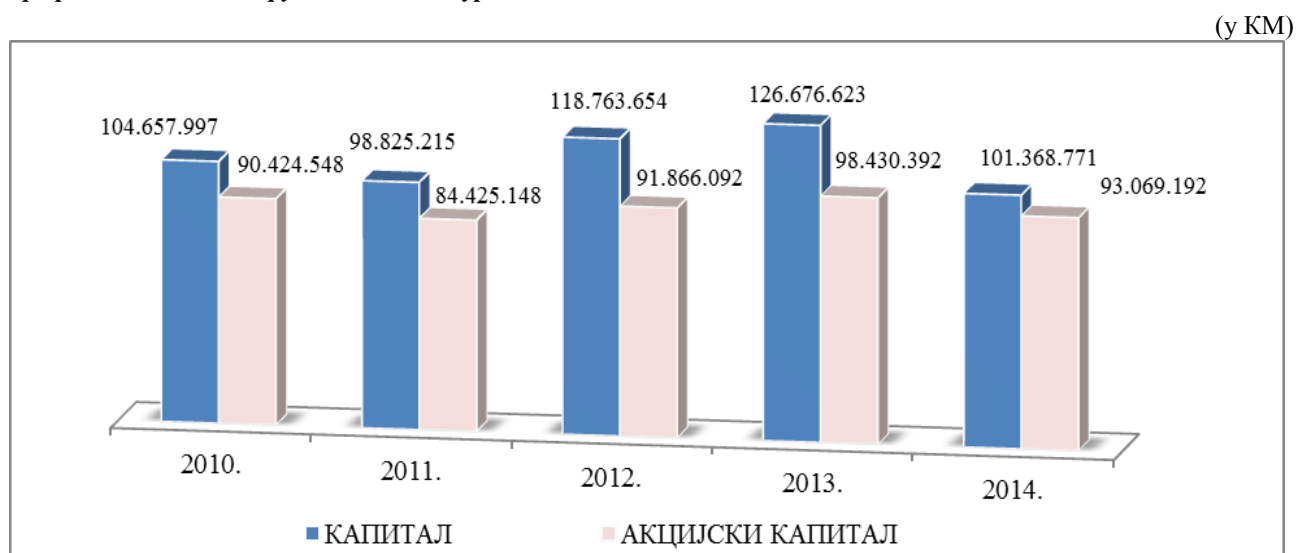
У структури пословне пасиве најзаступљеније су обавезе 56,3% (обрачунате техничке резерве за животна и неживотна осигурања), капитал 28,7% и дугорочна резервисања 15,0% (математичка резерва животних осигурања, резервисања за учешће у добитку, резервисања за изравнање ризика, резервисања за накнаде и бенефиције запослених и остала дугорочна

резервисања). Повећање пословне пасиве резултат је прије свега повећања: обрачунате математичке резерве код животних осигурања, краткорочних обавеза из пословања, преносне премије код неживотних осигурања и резервисања за штете код неживотних осигурања које су проузроковане поплавама.

Ставка укупни капитал је смањена за 20,0% у односу на претходну годину, и то због негативних кретања код пет друштва за осигурање. При томе, у оквиру ставке капитала, на нивоу сектора повећане су резерве из добитка за 44,9%. Основни капитал, ради покрића губитка из претходних година и издвајања у законске резерве, је смањен за 5,4%. Код осталих ставки које чине укупни капитал (емисиона премија, ревалоризационе резерве) такође је дошло до номиналног и релативног смањења у односу на 2013. годину, због коришћења ових ставки у складу са законом. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају су смањени, а истовремено су повећани нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају, што је резултат промјена код једног друштва за осигурање. Нераспоређени добитак из ранијих године током 2014. године је код појединих друштава за осигурање искориштен за исплату дивиденде, па је ова ставка смањена. Губитак текуће године је повећан за 263,7%, а узроци негативног резултата биће образложени у поглављу 3.2 *Биланс успјеха* овог извјештаја. Агенција је, до тренутка писања овог извјештаја, предузела читав низ надзорних мјера код појединих друштава за осигурање, укључујући и налоге за емисију акција, како би се санирале негативне посљедице смањења капитала.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2010 - 2014. године:

Графикон 8: Капитал друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 23,5% у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције дошло је до повећања математичке резерве за 23,5%, резерве за учешће у добитку за 23,8%, резервисања за накнаде и бенефиције запослених за 20,0% и остала дугорочна резервисања за 34,0%, док је позиција резервисање за изравнавање ризика незнатно смањена.

Укупне обавезе у посматраном периоду повећане су за 31,6%. Дугорочне обавезе повећане су за 31,2% због повећања позиције дугорочни кредити код једног друштва за осигурање, али

се не ради о материјално значајном номиналном износу. Краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења порасли су за 31,6% код девет друштава за осигурање. У оквиру позиције пасивна временска разграничења дошло је до повећања свих позиција преносне премије и резервисања за штете, а нарочито су повећане резерве за штете неживотних осигурања за 75,0%. Ова позиција значајније је повећана код једног броја друштава за осигурање по основу штета узрокованих поплавама. Значајан раст биљежи и позиција друга пасивна временска разграничења за 40,9% код два друштва за осигурање, услед укалкулисаних трошкова пословања по основу обавеза за које нису достављени рачуни до момента израде обрачуна и књижења интерних односа код одвојеног билансирања животног и неживотног осигурања.

3.2.Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки Биланса успјеха за сва друштва за осигурање за 2013. и 2014. годину.

Табела 14: Биланс успјеха – укупно за сва друштва за осигурање

ПОЗИЦИЈА	31.12.2013.	удно	31.12.2014.	удно	Индекс 2014/13
	износ		износ		
(у КМ)					
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	157.959.431	89,6%	227.733.245	92,9%	144,2
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животног осигурања	13.169.184		15.262.928		115,9
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотног осигурања	124.791.260		134.089.032		107,5
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотног осигурања	4.668.267		26.103.956		559,2
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотног осигурања	5.504.935		42.468.605		771,5
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	95.990		283.425		295,3
6. Други пословни приходи	9.729.795		9.525.299		97,9
II - Пословни расходи (1+2)	147.172.424	91,9%	217.242.311	87,9%	147,6
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	84.256.730		148.696.435		176,5
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	12.862.787		12.240.738		95,2
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	3.222.566		5.057.845		157,0
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотног осигурања	68.171.377		131.397.852		192,7
2. Трошкови спровођења осигурања	62.915.694		68.545.876		108,9
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	10.787.007		10.490.933		97,3
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	9.155.109	5,2%	9.863.842	4,0%	107,7
II - Финансијски расходи	1.077.773	0,7%	690.714	0,3%	64,1
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	8.077.336		9.173.128		113,6
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АIII+БIII)	18.864.343		19.664.061		104,2

Агенција за осигурање Републике Српске

ПОЗИЦИЈА	31.12.2013.	удно	31.12.2014.	удно	Индекс 2014/13
	износ		износ		
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	6.717.071	3,8%	4.098.316	1,7%	61,0
II - Остали расходи	10.982.355	6,9%	22.285.666	9,0%	202,9
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-4.265.284		-18.187.350		426,4
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	1.277.453	0,7%	1.602.783	0,7%	125,5
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	828.378	0,5%	6.226.386	2,5%	751,6
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	449.075		-4.623.603		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА					
Д I - РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	20.602		71.650	0,0%	347,8
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВШ+ ГШ+Д-ДI)	15.280.139		-3.157.069		
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ - Порески расходи периода	2.379.419		2.173.729		91,4
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ			1.339.630	0,5%	
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж)=(З I-З 2)	12.900.720		-3.991.168		
1. Нето добитак текуће године	18.738.215		17.771.237		94,8
2. Нето губитак текуће године	5.837.495		21.762.405		372,8
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	896.619	0,5%	346.462	0,1%	38,6
II - Губици утврђени директно у капиталу	21.999	0,0%	783.273	0,3%	3560,5
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	53.163		35.995	0,0%	67,7
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИИ±ИИИ)	13.722.177		-4.391.985		
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+Ж+ИI)	176.258.290	100,0%	245.045.749	100,0%	139,0
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ДI+ИИ±ИИИ)	160.156.694	100,0%	247.264.005	100,0%	154,4
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	16.101.596		-2.218.256		
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	2.379.419		2.173.729		91,4
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	13.722.177		-4.391.985		

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу у 2014. години су износили 245.045.749 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 39,0%.

Пословни приходи друштава за осигурање у 2014. години чине 92,9% укупних прихода и износе 227.733.245 КМ, а већи су за 44,2% у односу на претходну годину. У оквиру пословних прихода, приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања повећани су за 15,9%, док су приходи по основу учешћа

саосигурања, реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања повећани 5,6 пута. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања порасли су 7,7 пута. Код позиција, везаних за учешће у накнади штета, дешавале су се промјене готово код свих друштава за осигурање, услед великих штета изазваних катастрофалним поплавама, у чијој исплати учествују реосигуравачи, али номинално најзначајније промјене су се десиле код једног друштва за осигурање. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. порасли су 3 пута, али њихово учешће у укупним приходима није материјално значајно.

У структури укупних прихода финансијски приходи учествују са 4,0%, остали приходи 1,7%, док је проценат учешћа прихода од усклађивања вриједности имовине, прихода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година, те добитака утврђених директно у капиталу у укупним приходима мањи од 1%. Финансијски приходи су повећани за 7,7%. Остали приходи су смањени за 39,0%, и односе се на смањену наплату исправљених потраживања, и то у случају два друштва за осигурање. Приходи од усклађивања вриједности имовине су повећани за 25,5% и то по основу раста ове позиције код једног друштва за осигурање. Приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година смањени су за 75,7%, док су добици утврђени директно у капиталу мањи за 61,4%.

Укупни расходи, укључујући и губитке утврђене директно у капиталу у 2014. години су износили 247.264.005 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 54,4%.

Пословни расходи чине 87,9% укупних расхода и износе 217.242.311 КМ, а већи су за 47,6% у односу на претходну годину. У оквиру пословних расхода до повећања је дошло на позицији функционални расходи за 76,5%, и на позицији трошкови спровођења осигурања за 8,9%.

Повећање функционалних расхода највећим дијелом је последица обрачунатих штета изазваних катастрофалним поплавама. У оквиру функционалних расхода смањени су расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе за 4,8%. Позиција накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања повећана је за 57,0%, док је позиција накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања, која има и највеће учешће у структури функционалних расхода, повећана за 92,7%. Трошкови спровођења осигурања су повећани код десет друштава за осигурање, а смањени су код два друштва за осигурање.

Финансијски расходи учествују у структури укупних расхода са 0,3% и смањени су у односу на претходну годину за 35,9%. Остали расходи у структури расхода учествују са 9,0% и забиљежен је пораст за 102,9%, највећим дијелом код два друштва за осигурање. У оквиру позиције осталих расхода највећи пораст је исказан код ставки исправка потраживања (укључујући потраживања за премију, депозите - финансијске пласмане код банке којој је одузета дозвола за рад, те регресна потраживања). Расходи од усклађивања вриједности имовине учествују у структури укупних расхода са 2,5% и повећали су се 7,5 пута и то код три друштва за осигурање.

Расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година повећани су за 3,5 пута, док су се губици утврђени директно у капиталу повећали 35,6

пута, али ове позиције нису материјално значајне. Текући и одложени порез је смањен за 8,6%.

Пословни добитак на нивоу сектора износи 10.490.933 КМ и у односу на 2013. годину је мањи за 2,7%, а добитак из редовне активности (када се укључе финансијски приходи и расходи) износи 19.664.061 КМ и већи је за 4,2% у односу на претходну годину. Пословни губитак остварила су три друштва за осигурање, а губитак редовне активности два друштва за осигурање.

Нето резултат периода, на нивоу сектора, је губитак у износу од 3.991.168 КМ. Осам друштава за осигурање је остварило нето добитак текуће године у износу од 17.771.237 КМ, док су четири друштва остварила нето губитак текуће године у износу од 21.762.405 КМ. Губитак је већим дијелом посљедица одузимања дозволе за рад Бобар банци а.д. Бијељина, због чега је дошло до исправке вриједности дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, која су друштва за осигурање имала у тој банци. Такође, негативан утицај су имали: исплаћене штете по основу катастрофалних поплава (што је повећало рацио штета), пораст трошкова спровођења осигурања узрокован повећаном конкуренцијом (што је погоршало рацио трошкова), исправка вриједности потраживања по основу премије, те пораст расхода по основу усклађивања вриједности имовине у складу са Међународним рачуноводственим стандардом. Иако су расходи по основу резервисања за штете, удјеле у штетама и остала резервисања порасли 6,5 пута, ти расходи су скоро у цјелости компензирани са приходима од укидања и смањења резервисања који су порасли 7,7 пута тако да је утицај на остварени резултат по овом основу незнатан.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода, добитака утврђених директно у капиталу и одложених пореских прихода, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит са друге стране, на нивоу свих друштава за осигурање, је губитак у износу 4.391.985 КМ.

У току поступка ревизије дошло је до корекције појединих билансних позиција у финансијским извјештајима претходне године код два друштва за осигурање. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2013. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2013. године. До корекција је дошло по налогу овлашћеног ревизора, извршеним у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке. Корекција је наложена по основу рјешења издатих од стране пореских органа. Пословна актива и пасива за 2013. годину по основу наложених корекција су повећане за 184.794 КМ, а укупан нето резултат у обрачунском периоду је смањен за 78.568 КМ.

Поред тога, код једног друштва за осигурање по налогу овлашћеног ревизора извршене су одређене корекције у финансијским извјештајима за текући период у односу на финансијске извјештаје достављене у Агенцији за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ). Извршене корекције узете су у обзир у овом извјештају на основу коригованих финансијских извјештаја које је друштво за осигурање накнадно доставило у АПИФ.

3.3.Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 12 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Два друштва за осигурање су исказала губитак у укупном износу од 8.756.769 КМ, а два добитак у укупном износу од 3.474.716 КМ. Укупан нето резултат текућег периода за ова друштва за осигурање исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима је негативан и износи од 5.282.053 КМ.

Губитак исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима ових друштава за осигурање износи 5.121.577 КМ и мањи је за 160.476 КМ од губитка исказаног у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима.

4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање са сједиштем у РС обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризцима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних услова, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак маргини солвентности, при чему не смије бити мањи од износа минималног гарантног фонда прописаног законом, док базични капитал мора бити најмање једнак износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу гарантног фондаб. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за групу животних и неживотних осигурања.

Табела 15: Испуњавање захтјева адекватности капитала

Р. Б.	Опис	(у КМ)			
		2013.		2014.	
		Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1.	Базични капитал	82.098.172	12.203.528	65.056.077	12.563.215
2.	Гарантни фонд	49.000.000	9.000.000	51.000.000	9.000.000
3.	Више/мање базичног капитала (1-2)	33.098.172	3.203.528	14.056.077	3.563.215
4.	Расположиви капитал	79.884.179	12.203.528	45.945.614	12.563.215
5.	Маргина солвентности	23.519.153	2.268.596	24.865.457	2.473.769
6.	Више/мање расположивог капитала (4-5) или (4-2) у зависности шта је веће (2 или 5)	30.834.390	3.203.528	-5.054.386	3.563.215

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Базични капитал друштава за осигурање, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, у 2014. години износио је 77.619.292 КМ и већи је од гарантног фонда за 17,6 милиона КМ или 29,4%. На нивоу сектора укупни базични капитал за неживотна осигурања већи је од гарантног фонда прописаног законом за 27,6%, а код животних осигурања 39,6%. Распоживи капитал⁷ друштава за осигурање, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, на крају 2014. године износио је 58.508.830 КМ и мањи је у односу на претходну годину за 36,5%. На нивоу сектора исказан је мањак расположивог капитала у односу на минимални гарантни фонд у износу од 1.491.170 КМ (или 2,5%), од чега 5.054.386 КМ мањка у неживотном осигурању (или 9,9%), односно 3.563.215 КМ вишка у животном осигурању (или 39,6%). Ове негативне промјене код неживотног осигурања у значајној мјери су

⁶ Као мјеродаван износ приликом утврђивања довољности базичног капитала узима се виши износ од 1/3 маргине солвентности или минимално прописан износ гарантног фонда (оснивачки капитал), који је утврђен Законом о друштвима за осигурање.

⁷ Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања. Захтјев адекватности капитала полази од циља да се утврди капитал за измирење обавеза из уговора о осигурању, као крајња гаранција. Због тога се поједине ставке, које иначе припадају категорији капитала, нпр. добитак текуће године и сл. искључују, а додају се неке друге ставке.

посљедица ризика који су се испољили у банкарском сектору, због одузимања дозволе једној банци, након чега су два друштва за осигурање исказала губитак од око 13 милиона КМ, али и непрофитабилног пословања још два друштва за осигурање и њиховог исказаног губитка од око 9 милиона КМ. Поред овог, због појачаног надзора у дијелу који се односи на ликвидност, покриће техничких резерви и испуњавање захтјева адекватности капитала, поједина друштва за осигурање су била у обавези да одређене позиције, према подзаконским актима, класификују као неликвидна средства, у укупном износу од око 16 милиона КМ (у поређењу са 3 милиона КМ на 31.12.2013. године). Имајући у виду да је ова позиција која представља одбитну ставку у обрачуну захтјева адекватности капитала, расположиви капитал је, на нивоу сектора, мањи од минималног гарантног фонда.

Код животних осигурања на нивоу сектора и код свих друштава за осигурање појединачно испуњени су сви прописани захтјеви адекватности капитала.

Треба нагласити да је Агенција код свих друштава за осигурање која нису испуњавала захтјеве адекватности капитала наложила доношење плана краткорочног финансијског опоравка, као мјеру предвиђену законом у овим случајевима. Достављени планови су предвиђали повећање основног капитала емисијом нових акција, што је у току израде овог извјештај реализовано или су поступци емисије у току.

Поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда, држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање испуњавају овај захтјев, односно посједују захтијевано покриће у наведеним средствима, која служе искључиво у сврху заштите осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање и у друге сврхе се не могу користити.

4.2.Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви, основни је предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва за осигурање достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се преглед обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора у периоду 2008-2014. година.

Графикон 9: Техничке резерве свих друштава за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

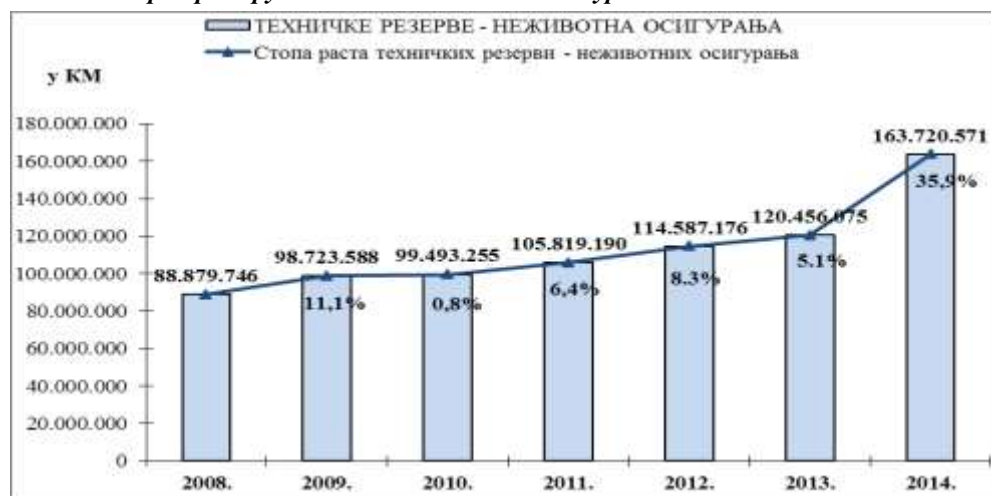
У посматраном периоду, на нивоу сектора, укупно обрачунате техничке резерве су континуирано расле и веће су за 118,5% (у односу на стање на 31.12.2008. године) односно за 32,2% (у односу на стање на 31.12.2013. године). С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у дозвољене облике средстава, а зависно од врста осигурања које обавља, уз примјену принципа сигурности, профитабилности те водећи рачуна о дисперзији улагања.

4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду 2008-2014. година, приказане су у наредном графикаону.

Графикон 10: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

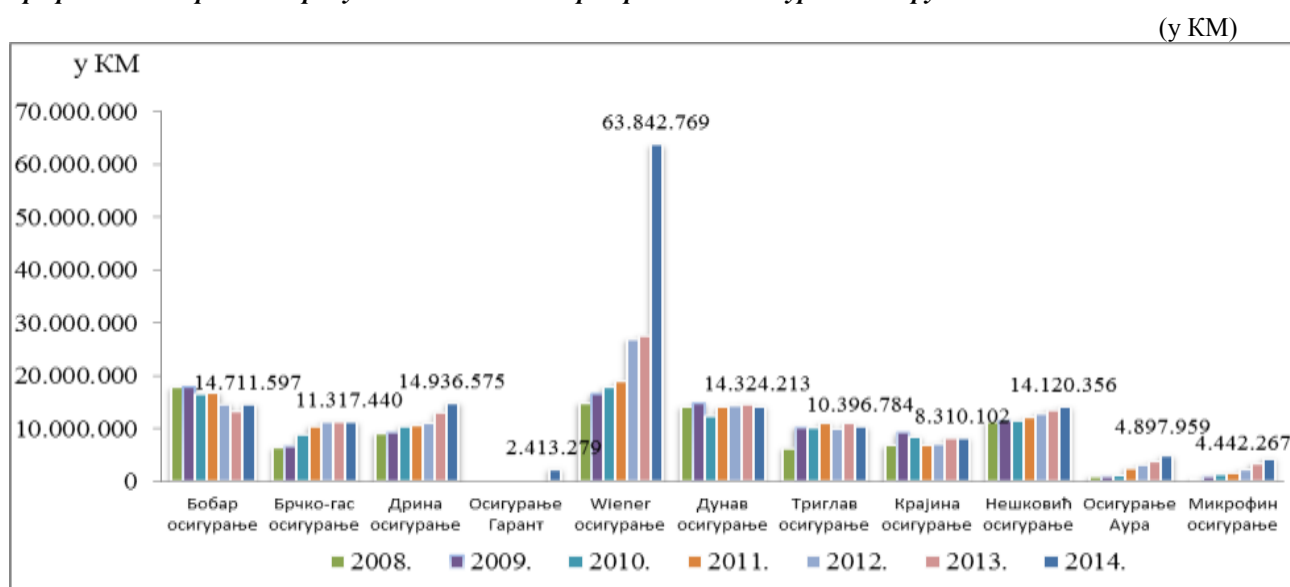
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Агенција је код свих друштава за осигурање контролисала адекватност обрачуна техничких резерви. Упоредо са растом премије, техничке резерве неживотних осигурања у периоду 2008-2014. година повећане су за 84,2%.

Значајан раст обрачунатих техничких резерви неживотних осигурања, остварен у 2014. години, резултат је повећања износа резерви за штете насталих по основу закључених уговора о осигурању, који су покривали ризике елементарних непогода. Треба истаћи да се не очекује да раст резерви за штете, насталих као посљедица раста обавеза за штете по основу елементарне непогоде из маја 2014. године, угрози стабилност сектора осигурања и финансијску способност измирење обавеза, како због ниског укупног нивоа преузетих/реализованих ризика по основу елементарне непогоде, тако и због чињенице да је за ове уговоре обезбијеђено реосигуравајуће покриће.

У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

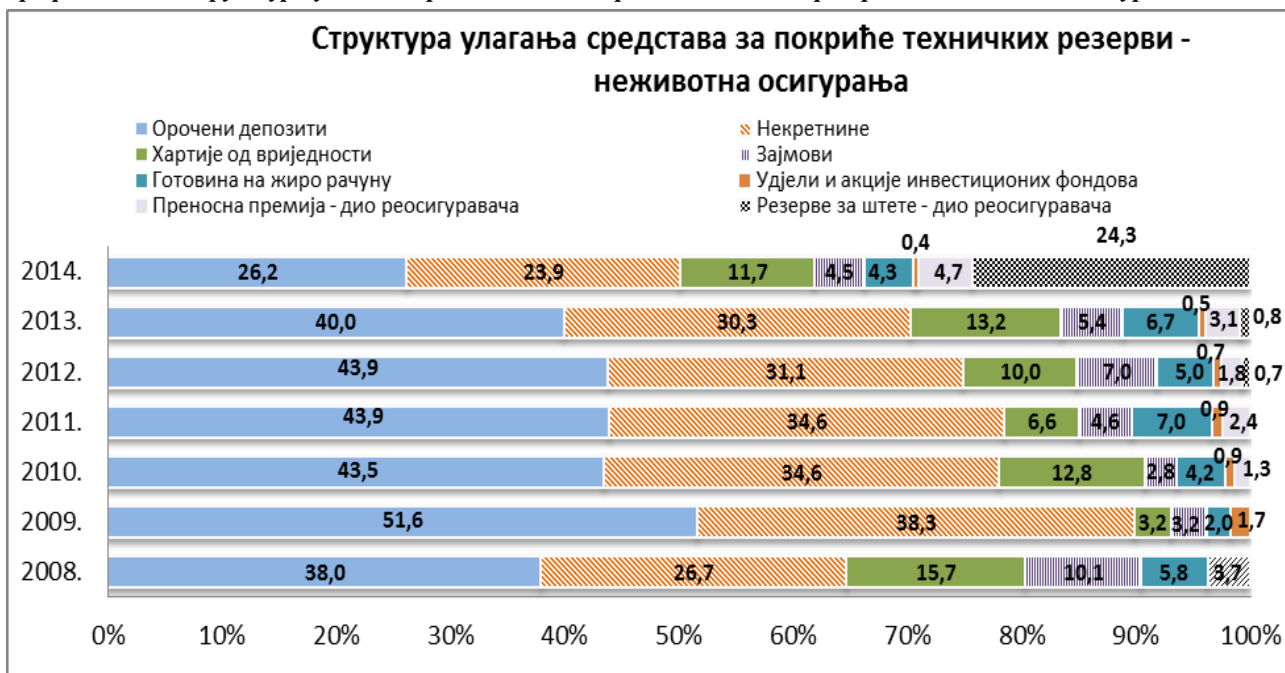
Из графикона се види да је, са стањем на дан 31.12.2014. године у односу на исти период претходне године, код једног друштва за осигурање дошло до значајног раста износа обрачунатих техничких резерви, те да је код два друштва за осигурање овај износ мањи.

До раста износа обрачунатих техничких резерви код „Wiener osiguranje“ а.д. Бања Лука дошло је, поред осталог, због повећања износа обрачунатих резерви за штете настале као посљедица елементарне непогоде из маја 2014. године.

Смањење износа обрачунатих техничких резерви код „Брчко гас осигурање“ д.д. Брчко и „Дунав осигурање“ а.д. Бања Лука нема материјалну значајност са становишта стабилности сектора осигурања. Остале промјене настале су као резултат кретања портфеља осигурања појединачног друштва за осигурање.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања, континуирано, најзначајније учешће имају орочени депозити и некретнине. У извјештајном периоду значајано је порасло учешће резерви за штете које падају на терет реосигуравача. Разлог томе је велик удио ризика реосигураних код иностраних реосигуравача, а који су се остварили као посљедица елементарне непогоде из маја 2014. године.

Четири друштва за осигурање у 2014. години ниси имала у потпуности покривене техничке резерве дозвољеним облицима улагања, поред осталог и због ризика пренесених из банкарског сектора. Тим друштвима за осигурање, Агенција је одредила рок за обезбјеђење покрића, а истовремено је као једну од мјера надзора изрекла забрану одређених финансијских трансакција и ограничење располагања појединим облицима средстава. Код два од четири поменута друштва за осигурање у тренутку израде извјештаја завршени су процеси повећања основног капитала у сврху покрића недостајућих средстава, док су код друга два друштва за осигурање ти процеси у току.

4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања, као што се види из наредног графика, карактерише динамичан раст, па су у посматраном периоду 2008-2014. година повећане чак 4,7 пута.

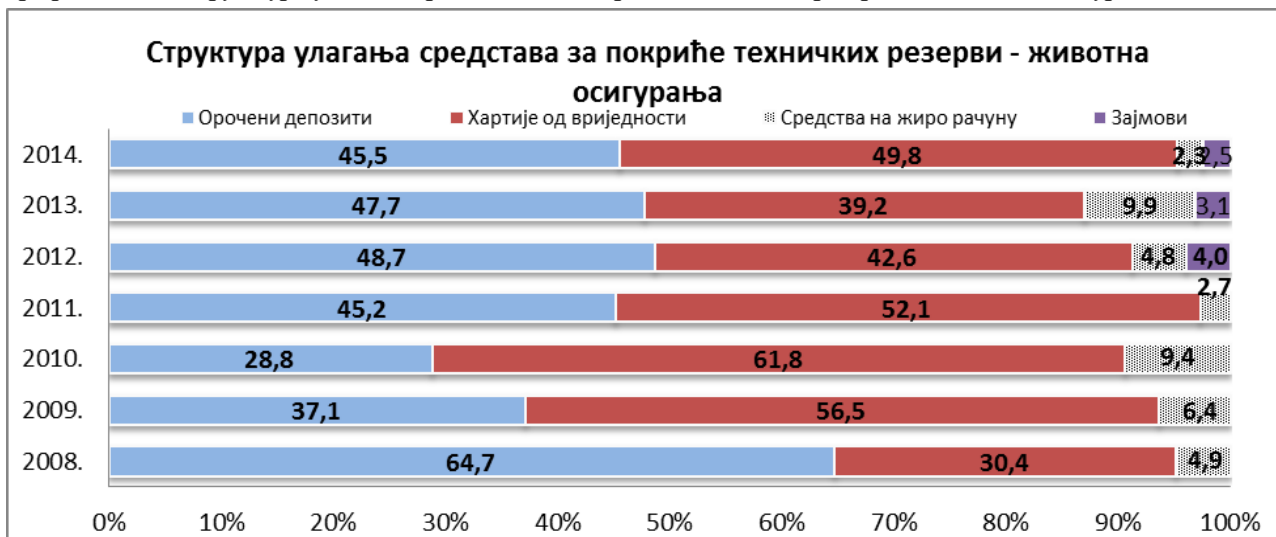
Графикон 13: Техничке резерве животног осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животно осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животно осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

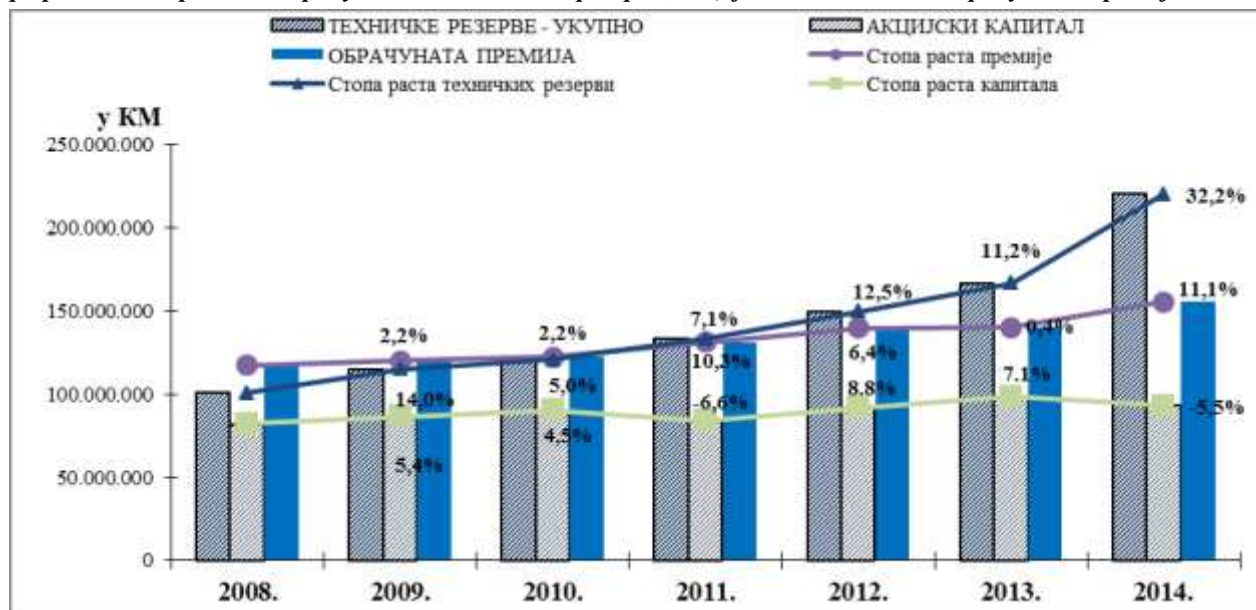
У структури улагања средстава за покриће техничких резерви животно осигурања најзначајније учешће имају орочени депозити и хартије од вриједности домаћих емитената. У оквиру хартија од вриједности доминирају државне и муниципалне обвезнице. У посматраном периоду дошло је до повећања учешћа улагања у хартије од вриједности на терет новчаних средстава (како кроз депозите, тако и кроз средства на рачуну). Скрамна понуда државних обвезница на тржишту хартија од вриједности, уз непостојање тзв. валутне клаузуле код државних обвезница, сматра се за главни ограничавајући фактор повећања ове

врсте улагања. Код животног осигурања у свим друштвима за осигурање је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви.

4.3.Компаративни преглед кључних показатеља

Значајан показатељ резултата регулаторних и надзорних активности, предузетих у циљу стабилизације и уређивања тржишта осигурања, је поређење промјена обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Подаци из претходног графика, показују бржи раст обрачунатих техничких резерви од укупно обрачунате премије. Са стањем на дан 31.12.2014. године, на нивоу сектора, износ обрачунатих техничких резерви је већи од годишње обрачунате премије за 42,0%.

Регулаторне и надзорне активности Агенције, у вези са примјеном актуарски заснованих метода за обрачун техничких резерви, резултирале су адекватнијом процјеном ове битне билансне позиције код свих друштава за осигурање. То је свакако значајно са становишта заштите интереса осигураника, трећих оштећених лица и корисника осигурања.

Раст техничких резерви и капитала представља јачање основе која служи за измирење обавеза по основу уговора о осигурању, односно обезбјеђује солвентност друштава за осигурање. У односу на стање акцијског капитала на 31.12.2013. године дошло је до смањења за 5,5%, а што је у највећој мјери последица смањења капитала код једног друштва за осигурање због покрића губитка у претходној години, а у складу са постојећом законском регулативом.

4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета из осигурања од одговорности и других накнада из уговорених осигурања (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2014. години друштва са сједиштем у РС, осигураницима и корисницима осигурања исплатила су укупно 73.273.441 КМ, што у односу на 2013. годину, када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 46.708.538 КМ, представља повећање за 26.564.902 КМ или 56,9%.

Табела 16: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања

(у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2012.	2013.	2014.
Осигурање незгоде	3.889.665	4.564.343	4.794.720
Здравствено осигурање	446.642	428.340	472.304
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	6.931.165	7.116.013	7.955.121
Осигурање пловила	54.773	49.416	-
Осигурање робе у превозу	81.803	31.374	28.950
Осигурање имовине од пожара и природних сила	806.477	1.145.765	3.531.593
Осигурање осталих штета на имовини	1.488.011	1.771.120	24.922.503
Осигурање од одговорности за моторна возила	26.616.635	29.031.145	27.228.604
Осигурање од опште грађанске одговорности	21.866	52.880	74.882
Осигурање помоћи		428	1.780
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	40.337.037	44.190.824	69.010.458
Животно осигурање	1.755.630	2.044.657	3.639.197
Додатна осигурања уз осигурање живота	504.129	473.057	623.786
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	2.259.760	2.517.714	4.262.983
УКУПНО:	42.596.797	46.708.538	73.273.441

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Најважнији узрок повећања износа исплаћених обавеза из осигурања код неживотних осигурања су катастрофалне поплаве које су се десиле у 2014. години у Републици Српској, док је код животних осигурања повећан број откупа полиса осигурања.

Табела 17: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања узроковани поплавом

Врста осигурања	Број пријављених одштетних захтјева (узрокованих поплавом)	Ријешени одштетни захтјеви (узроковани поплавом)				Исплаћено од укупно ријешених одштетних захтјева (узрокованих поплавом)		Укупно исплаћене штете у обрачунском периоду (неживотна осигурања)	(у КМ)	
		Укупно ријешени одштетни захтјеви		Одбијени захтјеви	Укупно ријешени и одбијени	Број	Износ		Износ	% учешће исплаћених штета узрокованих поплавом у укупно исплаћеним штетама
		Број	Износ							
1	2	3	4	5	6=3+5	7	8	9	10=8/9	
Осигурање незгоде	1	1	2.190	0	1	1	2.190	5.335.836	0,0%	
Здравствено осигурање								514.689	0,0%	
Осигурање возила која се крећу по копну, осим шинских возила	104	94	917.373	5	99	94	917.372	10.500.433	8,7%	
Осигурање робе у превозу	2	1	76		1	1	76	28.950	0,3%	
Осигурање имовине од пожара и природних сила	250	149	3.053.876	96	245	134	3.027.271	4.360.369	69,4%	
Осигурање осталих штета на имовини	254	201	20.830.946	49	250	193	20.829.709	25.555.157	81,5%	
Осигурање од одговорности за моторна возила								30.401.241	0,0%	
Осигурање од опште грађанске одговорности								98.560	0,0%	
Осигурање помоћи								1780	0,0%	
Осигурање гаранција								1278		
УКУПНО:	611	446	24.804.461	150	596	423	24.776.618	76.798.294	32,3%	

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Према подацима из претходне табеле, који се односе на друштва за осигурање са сједиштем у РС и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, на дан 31.12.2014. године пријављено је укупно 611 одштетних захтјева узрокованих поплавом, од чега је ријешено 596 захтјева. Од укупно ријешених одштетних захтјева исплаћено је 99,9%. У односу на укупно исплаћене обавезе из неживотног осигурања које износе 76.798.294 КМ, штете узроковане поплавом износе 24.776.618 КМ или 32,3%, при чему доминирају остале штете на имовини.

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

Табела 18: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2012.	2013.	2014.
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у неживотним осигурањима (у %)	78,2	79,1	80,5
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у животним осигурањима (у %)	90	90,9	91,6
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у неживотним осигурањима (у %)	98,5	98,1	98,7
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у животним осигурањима (у %)	100	100	99,8

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није дошло до значајних осцилација у вриједности ових показатеља.

Стопе ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила, по друштвима за осигурање дате су у наредној табели.

Табела 19: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за осигурање од одговорности за моторна возила

Р.Б.	Друштво за осигурање	Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања	Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања
1.	Бобар осигурање А.Д.	70,8%	99,2%
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	76,0%	100,0%
3.	Дрина осигурање А.Д.	80,3%	100,0%
4.	Wiener осигурање А.Д.	73,2%	97,3%
5.	Дунав осигурање А.Д.	72,4%	96,8%
6.	Крајина осигурање А.Д. ⁸	59,4%	100,0%
7.	Микрофин осигурање А.Д.	93,0%	100,0%
8.	Нешковић осигурање А.Д.	76,9%	100,0%
9.	Осигурање Аура А.Д.	87,4%	98,3%
10.	Триглав осигурање А.Д.	79,5%	97,7%
11.	Осигурање Гарант Д.Д.	82,4%	78,6%
УКУПНО:		74,8%	98,8%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

4.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у Табели број 18, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридражају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код

⁸ „Крајина осигурање“ а.д. је исказала исподпросјечну стопу ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања поред осталог и због чињенице да су још увијек активне штете у судском поступку, а које потичу из периода прије 1991. године (тзв. ЗОИЛ штете).

осталих техничких резерви, а код животних осигурања и резултат остварен улагањем средстава.

Агенција је за 2013. годину извршила промјену начина обрачуна техничког резултата, у циљу реалнијег исказивања⁹ и усклађивања са захтјевима ЕУ директива. Такође, треба истакнути да је у документима TWINNING пројекта (BA07IBFI01), указано на неадекватност и неусклађеност прописаних финансијских извјештаја друштава за осигурање са Директивом о годишњим финансијским извјештајима и консолидованим финансијским извјештајима друштава за осигурање (91/674/ЕЕЗ), што отежава провођења финансијског надзора. Стога је Агенција, у оквиру својих овлашћења, за 2013. годину и даље, дефинисала додатни образац за извјештавање о оствареном пословном, односно техничком резултату. На овај начин, постигнута је усклађеност исказивања техничког резултата са захтјевима напријед наведене директиве.

Због свега наведеног, у наставку се даје поређење техничких резултата остварених у 2013. и 2014. години.

Табела 20: Технички резултат друштава за осигурање

Р.Б.	Врсте осигурања	2013.	2014.
1.	Осигурање незгоде	2.393.955	3.122.839
2.	Здравствено осигурање	295.731	588.158
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	2.338.000	1.383.615
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	-1.293	0
5.	Осигурање ваздухоплова	4.614	2.871
6.	Осигурање пловила	31.142	22.909
7.	Осигурање робе у превозу	474.536	486.656
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.648.326	976.994
9.	Осигурање осталих штета на имовини	2.161.615	1.304.718
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	58.119.801	66.073.653
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	12.881	6.353
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	5.214	5.068
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	561.201	670.548
14.	Осигурање кредита	3.351	5.530
15.	Осигурање гаранција	0	41
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	32.286	63.072
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0	0
18.	Осигурање помоћи	738	1.661
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	69.082.099	74.714.688
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	4.068.307	4.978.082
	УКУПНО	73.150.407	79.692.770

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

⁹ Обрачун техничког резултат, који је приказан у претходним извјештајима, није методолошки неисправан и такође је указивао на довољност техничке премије (укупна премија умањена за планиране трошкове спровођења осигурања, а без ефеката реосигурања) за измирење обавеза из уговора о осигурању. Међутим, са становишта надзора релевантнији показатељ је технички резултат, који у обрачун укључује ефекте реосигурања.

На нивоу сектора осигурања РС у посматраном периоду остварен је позитиван технички резултат. Посматрано појединачно, у 2014. години остварен је позитиван технички резултат у свим врстама осигурања, за разлику од претходног периода када је негативан резултат остварен у врсти осигурања возила која се крећу по шинама. Напријед наведени подаци указују да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима.

4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

Агенција је, у оквиру својих овлашћења, за 2013. годину и даље, дефинисала додатни образац за извјештавање о оствареном пословном, односно техничком резултату, а на основу података из ових извјештаја се обрачунавају рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања за сектор осигурања у цјелини у 2013. и 2014. години:

Табела 21: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2013.	2014.
Рацио штета (%)	38,2	78,4
Рацио трошкова (%)	42,1	42,1
Комбиновани рацио (%)	80,3	120,5

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања.

Са стањем на дан 31.12.2014. године, због повећања рациа штета комбиновани рацио је, први пут од 2006. године, већи од 100. Овакав резултат је директна посљедица штета проузрокованих елементарном непогодом из маја 2014. године. Међутим, како је за ове штете обезбијеђено инострано реосигуравајуће покриће, не очекује се негативан ефекат на профитабилност, како сектора, тако ни појединачних друштава за осигурање. У прилог томе говори податак да ако се у обрачун укључи реосигуравајуће покриће, рацио штета би износио 37,7%, те би у том случају комбиновани рацио износио 79,8%.

4.7. Показатељи рентабилности

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања РС у периоду од 2012. до 2014. године:

Табела 22: Показатељи рентабилности

О П И С	2012.	2013.	2014.
Поврат на активу (ROA)	6,5	4,2	-1,2
Поврат на укупни капитал (ROE)	16,5	10,6	-3,5

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остварен је негативан принос на активу од 1,2% .

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора укупна рентабилност капитала, у 2014. години била је негативна и износила је 3,5%.

4.8.Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања РС за период од 2012. до 2014. године.

Табела 23: Остали показатељи пословања

О П И С	2012.	2013.	2014.
Премија по запосленом (у КМ)	116.987	119.624	126.218
Укупан приход по запосленом (у КМ)	137.426	150.391	198.578
Добит по запосленом (у КМ)	15.054	11.074	-3.234
Добит/Укупан приход (%)	11,0	7,4	-1,6
Рацио солвентности (%)	90,1	102,7	74,3
Општа ликвидност (%)	4,8	5,0	5,1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Премија по запосленом на нивоу сектора осигурања континуирано расте с обзиром на већи пораст премије од броја запослених. Повећан је и укупан приход по запосленом.

С обзиром да је исказан негативан нето резултат на нивоу сектора, показатељи који су везани за добитак су негативни.

Показатељ солвентности је у односу на прошлу годину мањи, док је ликвидности остала на истом нивоу. Укупна солвентност друштва за осигурање зависи од висине и покрића техничких резерви намијењених финансирању обавеза из уговора о осигурању, као и од довољности гарантног фонда, као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању, о чему су одговарајући подаци презентовани у поглављу 4.1. и 4.2. овог извјештаја.